

Muzeum

Mayrovka v procesu změny

Roman Hájek

Hornický skanzen Mayrau má od 5. ledna nového správce, Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně. Jeho ředitel Zdeněk Kuchyňka poodhaluje, co všechno by se podle něj v bývalém dole ve Vinařicích mělo nebo mohlo změnit.

Kolikrát jste se byl od ledna na Mayrovce podívat?

Přesně nevím, ale několikrát. Nedostávám se tam tak často, jak bych chtěl, protože bohužel převzetí přišlo do období, kdy se dělají uzávěrky činnosti z předchozího roku, které je nutné bezodkladně řešit.

Od roku 1997 se do oprav technického stavu dolu v podstatě neinvestovalo. V jakém stavu jste ho shledal?

Zanedbání péče se samozřejmě projevilo. V prvé řadě musíme zajistit opravu mostu pro kolejovou dopravu od těžních věží k třídírně uhlí, kde máme příkaz od obvodního báňského úřadu provést rekonstrukci do konce srpna. Také nás čeká oprava některých střech, protože když do domu neteče, je pryč polovina starostí. To jsou opravy, které nutně udělat musíme. O další rekonstrukci mám nějaké představy – v areálu by měly například vzniknout depozitáře, a to nejen pro nás, ale i pro jiná krajská muzea. Bude ale záviset především na tom, jaké prostředky nám uvolní kraj.

Kraj koupil Mayrovku od společnosti RPG RE Property Group za dva a půl milionu, přitom když se před lety uvažovalo o prodeji areálu městu, tak se mluvilo o ceně zhruba desetina-sobné. Překvapila vás ta konečná částka?

Musím říct, že ani ne. To, že se dospělo k této ceně, je myslím dobré, protože to byla cena, kterou byl

kraj ochoten za areál zaplatit, a zároveň dává šanci, že se najdou peníze i na rekonstrukci. To by v případě, že by kraj za skanzen dal nějakou horentní sumu, asi nebylo možné.

Muzeum se teď stará o dva objekty, navíc má své aktivity ještě na Budči. Je z tohoto hlediska Mayrovka pro vás přínos, nebo spíše starost?

Nezakrývám, že v současné době je to spíše starost, jako je asi každá novinka vždycky trochu starostí. Ale když se podíváme po zkušenostech jiných muzeí v kraji, která mají skanzeny – pokud tedy nebereme v potaz trochu specifické muzeum v Příbrami –, dá se obecně říct, že právě skanzeny mají mnohonásobně vyšší návštěvnost, než vlastní muzea v městech. Z této perspektivy je Mayrovka určitě přínos, protože je v ní velký potenciál návštěvnosti. A také je to možnost, jak ukázat, z čeho vlastně Kladno vyrostlo, že bez uhlí by tu v dnešní podobě nebylo.

Máte jasno o personálním obsazení? Kdo Mayrovku povede?

Vedoucím bude Jiří Porazil, což je člověk, který sice na dolech nepracoval, ale absolvoval průmyslovku a později nashromáždil řadu zkušeností a poznal mnoho profesí, takže se myslím na tuto pozici velmi hodí.

Proč zrovna tahle volba?

Rozpočet, který jsme na Mayrovku dostali, byl nižší, než jsem předpokládal. Pan Porazil v sobě spojí funkci vedoucího a technického správce objektu, což podle mého původního očekávání měly být funkce oddělené. Nicméně pod tlakem financí byla tahle volba rozumný krok. Program budou mít na starosti jiní – zůstává Dagmar Šubrtová, nově přicházejí Pavel Rolinec jako pracovník propagace a Tomáš Voldráb jako kurátor sbírek.

Stop alkoholu, s uměním uvidíme

Jaký máte názor na dosavadní prohlídkovou trasu? Co by mělo zůstat zachováno?

Určitě zůstane zachován model posledního pracovního dne a hlavní body prohlídky. Po vzoru ostatních velkých muzeí ovšem uvažujeme o zavedení okruhů, protože dnes je prohlídka, zejména pro menší děti, dost dlouhá. To by se mělo navržením kratšího a delšího okruhu vyřešit.

V současnosti prohlídky vedou bývalí horníci. Zůstávají, nebo chcete využít spíše profesionální průvodce?

Já doufám, že aspoň někteří současní průvodci z řad bývalých horníků zůstanou, přinejmenším jsme se s některými dohodli. V tomto směru není o čem uvažovat.

Bývalý horník, který měl a má svou práci rád a na šachtě pracoval, je za dané situace nejlepší průvodce.

Vedle toho bude pro naši práci důležitá úzká spolupráce s Klubem přátel hornických tradic, protože jeho základem jsou právě bývalí horníci. Bez dobrých vztahů s Klubem si fungování skanzenu neumím představit. Jen bude třeba uvést do souladu evidenci sbírkových předmětů Klubu a Mayrovky. To je zásadní změna, protože Mayrovka se teď stala muzeem, čili se na ni vztahuje zákon o správě a ochraně sbírek muzejní povahy. Část majetku se tak stala sbírkovými předměty, které se musí zaevidovat a přihlásit do centrální evidence sbírek.

Když bychom se podívali na dosavadní akce, které se konaly na Mayrovce...

Já musím říct, že nejsem člověk, který by někam vnášel nějaké radikální změny. Takže v zásadě letošní akce zůstanou podle původního plánu a muzeum v nich nebude výrazně nic měnit. Samozřejmě ale, že mám své výhrady, především k zajištění bezpečnosti návštěvníků během akcí. Jsem zásadně proti nocování v řetízkových šatnách a podobným podnikům, protože nic takového nelze v případě, že by se někomu stal nějaký úraz, obhájit. Důl zkrátka není prostor, po kterém se lze pohybovat volně bez nějakého dohledu. Další věcí je alkohol – já jsem radikální odpůrce alkoholu, pokud se nepije s mírou, a myslím, že se dá bavit i bez něj.

Co léta pečlivě budovaný vztah Mayrovky a moderního umění?

Přiznám se, že trochu přemýšlím nad tím, jestli by měly umělecké artefakty zůstat součástí prohlídkové trasy, pokud chceme opravdu prezentovat model posledního dne. Naopak vůbec nejsem proti tomu, aby moderní díla zůstala mimo prohlídkovou trasu na volných prostranstvích. Ale můj názor není v tomto směru rozhodující, já jsem vzhledem k věku konzervativní, současnému umění tolik nerozumím a přiznám se, že k němu nějak vřelý vztah nemám. Říkám si, zda by

nebylo vhodnější vyčlenit některou z budov po vzoru DOXu a podobných kdysi průmyslových objektů jako galerii současného výtvarného umění, než nechávat díla na prohlídkové trase. Třeba mě ale někdo přesvědčí o opaku.

Bude Mayrovka i dále otevřená spoluprací s Vysokou školou umělecko-průmyslovou? Její studenti sem pravidelně jezdili na workshopy, objevovali pro sebe zdejší prostor...

Zatím vše zůstává při starém a já podobným věcem nebráním. Jedině je třeba vše zajistit tak, aby nedošlo k nějakým zraněním. Zkrátka to není normální muzeum, je to pořád důl. Platí tu bezpečnostní pravidla, na která dohlíží obvodní báňský úřad. Vůbec jsem netušil, že jako

muzeum budeme muset požádat o souhlas s provozováním činnosti hornickým způsobem. Není radno bezpečnost podceňovat.

Chceme druhou Příbram

Základní představu o směřování skanzenu už máte, a vaším velkým vzorem je Příbram...

Určitě, ať už z hlediska návštěvnosti, to je ovšem vzor spíše nedostižný, ale i z hlediska akcí, které se tam konají.

Byl jste se tam podívat jako řadový návštěvník?

Jistě. Tam je pro nás jasnou inspirací především vláček, který vozí návštěvníky po areálu. Doufám, že se nám aspoň v malém rozsahu podaří podobný vláček zřídit i na Mayrovce mezi budovami dolu a Homolí, kde je ukázka důlní štol.

Samozřejmě si netroufáme na takové věci, jako je sympozium Hornická Příbram ve vědě a technice, Příbram má také dobře rozvinutou mezinárodní spolupráci, to všechno jsou pro nás spíše vzdušné zámky. Kdyby se nám podařilo, aby v některé z dosud nevyužívaných budov byl kvalitně vybavený přednáškový sál, kam by bylo možné zvát třeba školy na přednášky, bylo by to skvělé, ale to zatím nejde.

Proč vás tak láká Příbram? Proč ne třeba Ostrava, která má jako uhelný region ke Kladnu možná užší vztah?

Přiznám se, že jsem v Ostravě nikdy nebyl. I tady se najde nějaká inspirace, bude ale asi spíše nepřímá. Pro mě platí košile bližší než kabát, a v tomto směru je mi zkrátka Příbram důležitějším vzorem.

Co dalšího vedle vláčku by mělo prostředí skanzenu oživit?

Dagmar Šubrťová přišla s nabídkou sochařky Lenky Klodové a jejího manžela na industriální dětské hřiště.

Podobné už vzniklo v Ostravě, a byl bych rád, kdyby své měla i Mayrovka, protože pro rodiny s dětmi zatím něco podobného chybí.

Už jste se nechal slyšet, že budete usilovat o bezbariérový přístup...

To je dnes jeden ze základních pilířů. Nepůjde to tedy všude. Uvažujeme, jestli by nešla zpřístupnit aspoň část štoly v Homoli, ale přinejmenším do řetízkových šaten by měl být bezbariérový přístup zcela bez problémů. Ono to souvisí s mojí představou proměny stávající vstupní části. Tam, kde je dnes mineralogická sbírka, by podle mě měla vzniknout částečně audiovizuální stálá úvodní expozice o historii dolu, doložení uhlí a hutnictví na Kladensku, kterou by si mohli návštěvníci prohlédnout třeba v případě, že by zrovna nešla žádná prohlídková skupina.

Jak to všechno zajistíte finančně?

Požádali jsme kraj o investiční prostředky na rekonstrukce a uvidíme, jak dopadnou jednání o nastavení evropských peněz. Kdyby bylo možné nějaké peníze čerpat, tak bychom to zkusili ještě v rámci evropských fondů. A jinak samozřejmě máme od kraje klasický rozpočet na provoz.

Můžete prozradit jeho výši?

Ano. V letošním roce kraj vyčlenil na provoz Mayrovky 4,5 milionu.

Jednou z nejunikátnějších částí skanzenu je cvičný důl pro záchranáře. Jak chcete využít ten?

Zatím jsem nepočítal s tím, že by se tu něco měnilo. Očekávám, že i lidé, kteří budou na Mayrovce pracovat, přijdou s nějakými nápady. Jestli vznikne nějaký plán, jak tuto část lépe využít, tak o tom můžeme diskutovat. Nechci tvrdit, že moje názory jsou jediné správné, ani že já jsem ten, kdo by měl dávat všechny podněty.

Program musí lákat

Svým programem si Mayrovka vytvořila poměrně jasnou tvář. Akce měly vcelku daný profil. Jakou tvář hodláte dát Mayrovce vy?

Předně je třeba říct, že vedle akcí, kam přišlo mezi dvaceti a třiceti lidmi a byly i dost náročné na personální zajištění, se bude muset konat více takových, které přilákají většinové publikum.

To znamená, že ty řekneme alternativní podniky nezmezí?

Ty mohou mít svůj prostor, ale beru je jako takovou třešničku na dortu. Zatím tyhle akce spíše převažovaly, ale ten poměr by se měl spíš obrátit. Pro nás je důležité zvýšit návštěvnost, takže se musíme zaměřit na populárnější věci. Určitě by mělo zůstat zachováno třeba to, že Mayrovka zůstane jedním z hlavních bodů Industriálních stop, kde je velký potenciál a zájem návštěvníků.

Zdá se, že některé z alternativních akcí si najdou nové místo na Koněvu. Nebojíte se, že by vám tam mohla vyrůst svým způsobem konkurence?

Dnešní nabídka možností a tím i konkurence je veliká a každý si může vybrat, co mu bude vyhovovat. My se budeme snažit o to nejlepší a třeba se nám povede přitáhnout i jiný okruh lidí, než chodil na Mayrovku doteď.

Čím byste je chtěl nalákat?

Myslím, že by se ve skanzenu měly dělat podobné akce, jako byl tady v muzeu třeba Den Středočeského kraje nebo Svatováclavské slavnosti. Měly by to být programy, které vedle pasivní konzumace nabídnou i nějakou interaktivitu, hlavně formou různých tvůrčích dílen. Lidé mají zájem si něco vyrobit, aktivně si něco vyzkoušet.

Zdeněk Kuchyňka

Pochází ze Strakonice, kde vystudoval základní školu a gymnázium. Poté absolvoval Filozofickou fakultu Karlovy univerzity, obor prehistorie-dějepis. Celá osmdesátá léta působil v redakci zpravodajství Československého rozhlasu. Do Kladna přišel v roce 1990 jako ředitel Domu kultury. Od roku 1992 pracoval v Kladenském deníku, o dva roky později nastoupil na odbor kultury a památkové péče Okresního úřadu v Kladně jako památkář. Správou kladenského muzea byl pověřen už roku 1995 ještě během práce na úřadě. V roce 2002 pak byl oficiálně jmenován jeho ředitelem.

Plánujete oživit některé hornické tradice?

Ono vlastně hornických tradic až tolik není. Ale určitě bychom po vzoru Příbrami chtěli obnovit Svatoprokopské slavnosti, které byly tradičně kolem 4. července. V jejich případě se dá uvažovat o nějaké částečně venkovní akci. Na rozdíl třeba od svaté Barbory (4. prosince), kdy už je zima a vymýšlet program je těžší.

A co zářijový Den horníků?

Ten bude zachován i nadále, letos ho plánujeme 4. září. Jeho hlavním pořadatelem bude Klub přátel hornických tradic, protože je to jedna z hlavních akcí jeho programu. To je jedna z akcí určená pro širší publikum, tak není důvod v nich nepokračovat.

Co Mayrovka jako koncertní prostor?

Nedokážu úplně posoudit akustiku řetízkové šatny, ale možnost jejího využití pro koncerty zůstává. Jen uvažuji o tom, že by bylo zřejmě výhodnější koncerty spíše spojovat s nějakými většími akcemi, než je pořádat samostatně.

Jaká je vaše představa ideálního návštěvníka?

Přiznám se, že o tom jsem nepřemýšlel. Obecně je to ten, který nepřichází s jasnou představou, co chce na určitém místě vidět, tedy návštěvník otevřený.

A z hlediska cílové skupiny?

To je vcelku jasné. Budeme cílit na školy. Školy jsou velký potenciál a díky kraji můžeme oslovit školy v širším regionu, v Praze a podobně. I některé akce proto budeme zřejmě organizovat přímo pro školy. Ale z okruhu zájmu nemůžeme vyloučit ani rodiny s dětmi, plánujeme prohloubit spolupráci s různými skupinami důchodců.

Kolik návštěvníků by podle vaší představy mělo ročně projít branou Mayrovky?

Zatím nemám úplně přesnou představu, ale kdyby se nám během pěti let podařilo přilákat kolem třiceti tisíc návštěvníků ročně, byl bych spokojený. (Zatím Mayrovku ročně navštíví asi osm tisíc lidí, pozn. aut.)

Kraj vám žádný minimální limit nenařídil?

Zatím ne. Bude nějaký čas trvat, než si všichni uděláme o situaci přehled.

Co chystáte na letošní rok?

Jednak plánujeme změnu otevírací doby. V zimě patrně zůstane stále do tří, ale počítám s tím, že v letních měsících bychom ji chtěli protáhnout do pěti odpoledne. Zatím ale nevím, jestli opravdu každý den nebo jenom o víkendech. A z programu? Osobně se těším na výstavu Co jsme si zbořili, v prvním pololetí pak určitě na skanzenu proběhne muzejní noc.

3. února 2010.